

2. Давидович І. Є. Контролінг. Організація обліку витрат і результатів діяльності в системі "директ-костинг": підручник. - К.: Центр учбової літератури, 2008. — 552 с.

3. Облік затрат, калькулювання та бюджет в окремих галузях виробничої сфери. Система Директ-костинг. URL: <https://studfile.net/preview/601070/page:22/> (дата звернення 30.10.2022)

УДК 657.6

Л.Б. Гнатишин, д-р екон. наук, проф. (ЛНУП, Львів)

Н.С. Мельник, здоб. вищ. освв. ОС «магістр» (ЛНУП, Львів)

УПРАВЛІНСЬКА ЗВІТНІСТЬ У СФЕРІ ВИРОБНИЦТВА МОЛОЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ

Управлінська звітність є основним інформаційним джерелом прийняття ефективних управлінських рішень у сфері управління процесом переробки молока. Також управлінська звітність є підґрунтям для оцінки майнового і фінансового стану сільськогосподарських та переробних підприємств, інформаційною базою планування і прогнозування його діяльності. Доволі часто керівнику підприємства необхідні конкретні аналітичні дані про результати господарської діяльності, які відсутні у фінансовій, статистичній чи податковій звітності. Тому управлінській звітності слід відвести особливе місце в системі звітних інформаційних джерел щодо діяльності підприємств різних організаційно-правових форм та галузей економіки. На відміну від інших форм звітності, управлінська звітність є найінформативнішою і найоперативнішою, що обумовлює її особливе місце в системі менеджменту та планування діяльності переробних підприємств. Проте доволі часто виникає ситуація, коли немає єдиного бачення щодо засад розробки підходів до формування управлінської звітності.

За сучасних умов успішна операційна діяльність сільськогосподарських підприємств, які мають замкнений цикл виробництва продукції, тобто організують переробку продукції на місці, вимагає вдосконалення інформаційного забезпечення управління як виробництвом сировини, так і її переробкою. Джерелом якісної інформації повинна бути належно організована і структурована форма звітності, контент якої забезпечить прийняття виважених управлінських рішень. Внутрішня управлінська звітність – це форма представлення важливої інформації, яка є підґрунтям вибору певного варіанту розвитку подій з безлічі альтернативних. Вона може включати інформацію, що

характеризує фактичні результати операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємства, а також в розрізі галузей – рослинництва, тваринництва та промислової переробки молока, як за минулі періоди, так і станом на конкретний момент часу. Також внутрішня управлінська звітність може демонструвати результати діагностики внутрішніх і зовнішніх чинників, що мають вплив на досягнення поставлених цілей, а також планових та стратегічних показників діяльності підприємства у майбутніх періодах.

Слід нагадати, що внутрішня управлінська звітність щодо переробки молока та сільськогосподарського виробництва не регулюється нормативними і законодавчими документами, отже її форма неуніфікована. Управлінська звітність не орієнтується на стандартизовані форми звітності, а навпаки – на реальні потреби менеджменту. Це дає змогу звертатися до різного роду економічної, фінансової, кадрової та маркетингової інформації, яка в конкретний момент може бути потрібна фермеру. Відтак, найважливішими вимогами до системи управлінської звітності у галузі переробки молока є точність, всебічність, зручність із точки зору сприйняття інформації, регулярність її складання та своєчасність одержання фермером чи технологом переробного цеху. Водночас управлінська звітність складається на основі формалізованих вимог, яким має відповідати документ, що має юридичну силу. Тобто, у запровадженій у господарстві формі управлінської звітності повинні бути присутні точні реквізити, що дозволяє ідентифікувати його. Зазвичай управлінську звітність подають у формі таблиць, діаграм, графіків. Такий підхід забезпечує якнайповніше сприйняття інформації, чітко узгоджується з іншими формами звітності в частині назв індикаторів, одиниць їх виміру тощо. При цьому перелік ключових елементів звітності щодо переробки молока не надто розлогий, тому керівник може чітко сформулювати свої вимоги власне в частині управлінської звітності. У вигляді пояснень до звіту складають пояснювальну записку із розкриттям основних показників. Крім того, управлінська звітність повинна чітко відповідати потребам керівника чи фермера, тобто бути компромісним варіантом між уніфікованими формами та вимогами управлінського апарату щодо її контенту та подання.

Для формування системи управлінської звітності щодо діяльності молокопереробного цеху сільськогосподарського підприємства слід ретельно узгодити перелік форм та показників з технологічними етапами виробництва молочної продукції. Розроблені форми управлінської звітності повинні бути ретельно структуровані для забезпечення найвищої інформаційної наповненості та зручності для

користування. Тому позиції Журналу оперативного управлінського обліку і здійснення оперативного контролю за витратами молока та інших інгредієнтів на виробництво молочної продукції згідно з рецептурою повинні узгоджуватись із показниками внутрішніх звітів. Доцільно зауважити, що контент управлінської звітності, а також ступінь деталізації інформації про результати переробки молока залежать від адресатів, тобто переліку осіб, для яких призначені ці форми.

Високий ступінь деталізації економічних індикаторів характерний для корпоративного рівня. Аналітичні показники про стан переробки молока надходять до технологів. Хоча в умовах фермерського господарства, тобто приватного дрібного бізнесу, максимально детальна інформація також буде цікавою і корисною для фермера.

Отож, впровадження окреслених пропозицій щодо системи управлінської звітності у практику сільськогосподарських підприємств, які здійснюють переробку молока в межах своїх господарств, уможливить структурування релевантних інформаційних масивів для прийняття фермерами та керівниками господарств виважених управлінських рішень.

Інформаційні джерела:

1. Безверхий К.В. Формування внутрішньогосподарської (управлінської) звітності підприємства. Економіка: теорія та практика. 2015. № 2. С. 49-55.
2. Гнатишин Л. Б. Декомпозиція технології переробки молока у системі інструментарію бухгалтерського обліку. Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством: матеріали V Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (Полтава, 14-15 квітн.). Полтава, 2022 р. С. 62-65.
3. Гнатишин Л. Б., Прокопишин О. С. Організація обліку: навч. посіб. / 2-ге вид., перероб. і допов. Львів: Магнолія 2006, 2016. 438 с.
4. Король С. Я. Управлінська звітність: сутність і алгоритм формування. Бізнес Інформ. 2014. № 7. С. 325-331.
5. Методичні рекомендації з планування, обліку, калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств, наказ Мінагрополітики України від 18.02.2001 року № 132. Все про бухгалтерський облік. 2003. № 69.
5. Телєгіна А. В. Особливості побудови системи обліку витрат виробництва на підприємствах молочної промисловості. Управління розвитком. 2014. № 9. С. 98-101.